

Снігур Д. Д.

здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Малишевська К. Г.

здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Поліщук М. Г.

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Прокурор – особливий суб'єкт цивільного процесу і його участь у цивільному судочинстві викликана необхідністю виконання функції представництва інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом. Представництво прокурором інтересів осіб у суді є одним з його видів у цивільному процесі. Цивільне законодавство і юридична доктрина традиційно розглядають інститут участі прокурора в цивільному судочинстві як найважливіший його елемент і як гарантію законності судової діяльності.

Відповідно до ст.131-1 Конституції України (далі - КУ), в Україні діє прокуратура, яка здійснює: підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом [1].

Рішенням Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 р. № 3-рп/99 за конституційним поданням Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) зазначено, що представництво прокуратури полягає у здійсненні прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів

громадянина або держави у випадках, передбачених законом [2].

Виходячи з вищенаведеного, прокуратура є частиною системи правосуддя, як і адвокатура. Найголовніша і основна функція прокурора міститься в п.4 ч.1 ст.129 КУпідтримання публічного обвинувачення в суді прокурором [1].

Відповідно до ст.3 Закону України «Про прокуратуру» (далі – ЗУ) діяльність прокуратури ґрунтується на таких засадах: верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю; законності, справедливості, неупередженості та об'єктивності; територіальності; презумпції невинуватості; незалежності прокурорів, що передбачає існування гарантій від незаконного політичного, матеріального чи іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків; політичної нейтральності прокуратури; недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої і судової влади; поваги до незалежності суддів, що передбачає заборону публічного висловлювання сумнівів щодо правосудності судових рішень поза межами процедури їх оскарження у порядку, передбаченому процесуальним законом; прозорості діяльності прокуратури, що забезпечується відкритим і конкурсним зайняттям посади прокурора, вільним доступом до інформації довідкового характеру, наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання; неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки [3].

Згідно з ч.4 ст.56 Цивільного процесуального кодексу України, прокурор звертається до суду з позовною заявою, бере участь у розгляді справ за його позовами, а також може вступити за своєю ініціативою у справу, провадження у якій відкрито за позовом іншої особи, до початку розгляду справи по суті, подає апеляційну, касаційну скаргу, заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами [4].

ЗУ містить в ч.2 ст.23 положення про представництво в суді інтересів громадянина прокурор здійснює представництво в суді інтересів громадянина (громадянина України, іноземця або особи без громадянства) у випадках, якщо така особа не спроможна самотійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження через недосягнення повноліття, недієздатність або обмежену дієздатність, а законні представники або органи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси такої особи, не здійснюють або неналежним чином здійснюють її захист [3].

Підставою представництва у суді інтересів громадянина є його неспроможність через фізичний чи матеріальний стан або з інших поважних причин самотійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження, а інтересів держави – наявність порушень або загрози порушень економічних, політичних та інших державних інтересів внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб, що вчинюються у відносинах між ними або з державою. Відповідно до ч.4 ст.23 ЗУ - прокурор здійснює представництво інтересів громадянина або держави в

суді виключно після підтвердження судом підстав для представництва [3]. У разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони процесу. Наявність підстав для представництва може бути оскаржена громадянином чи її законним представником або суб'єктом владних повноважень. Однак процесуальне законодавство не закріплює процедуру, в межах якої відбувалося б таке підтвердження. Порівнюючи конституційну функцію представництва та цивільну, то можна дійти до висновку, що існує три форми участі прокурора: - досудове провадження, підготовка і звернення до суду із заявами та позовами; - участь у розгляді в судах цивільних справ; - внесення апеляційного та касаційного подання або заяви за нововиявленими і винятковими обставинами.

1. Конституція України *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1996, № 30, ст. 141).
2. Вісник Конституційного Суду України. 1999. № 2. С. 39-42.
3. Закон України «Про прокуратуру» *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2015, № 2-3, ст. 1.
4. Цивільний процесуальний кодекс України *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст. 492).

Снігур Д. Д.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Малишевська К. Г.
здобувач вищої освіти
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Поліщук М. Г.
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

На сьогоднішній день ми маємо сучасне українське суспільство, яке характеризується інтенсивним розвитком інформаційних відносин. Використання передових інформаційних технологій і досягнень науково-технічного прогресу